

Стефан Попов: Зад неистовото име БОРКОР лежи една безсмислица

От **Петя Владимирова**

Последна промяна в 17:32 на 21 фев 2011, 2060 прочитания, [13 коментара](#)

Фондация "Риск монитор" извършва наблюдение на дейността на Държавната агенция за национална сигурност (ДАНС) от самото ѝ създаване през 2008 г. Готов е поредният ѝ доклад - за 2010 г. За спецификата на специалната агенция и мястото на новосъздадения център за превенция и борба с престъпността и корупцията по високите етажи на властта - БОРКОР, разговаряме с изпълнителния директор на "Риск монитор" Стефан Попов.

- Още една структура в разпиления сектор за сигурност само ще увеличи хаоса
- Арбитърската функция на новия център е конституционна нелепост
- Ако г-н Цветанов има проблем, той не е експертен, а политически

Новият доклад на "РискМонитор" за работата на ДАНС е готов - каква е последната ви оценка и какви препоръки съдържа?

- Последният доклад дава оценка за 2010 г. В този период ДАНС бе частично предефинирана и поставена в рамката на една по-традиционна разузнавателна институция. Агенцията бе разтоварена от полицейски функции, освободена бе и от неизпълнимата задача да бъде следствен орган. Така настъпи и успокояване на огромния властови ресурс, който бе събран в нея. Това е видимо с просто око, без специални изследвания. Нашите препоръки са ДАНС да продължи да се развива като контраразузнавателна работа, а не да имитира следствие.

Под управлението на Цветлин Йовчев агенцията изчистваше институционалния си профил и по-малко се занимаваше с несвойствени разследвания на престъпността. Тъй като тежката организирана престъпност е нетрадиционен риск, агенцията се занимава с нея, но в контекста на политики за сигурност, а не на наказателната политика на държавата. Наказателната политика не се изпълнява от ДАНС. Не съм сигурен, че това разграничение се разбира добре, включително от настоящото управление на страната, по-скоро не се разбира.

Какви са причините секторът за сигурност да се тресе втори месец от скандали с два опасни акцента: неправомерно използване на СРС и същевременно теч на информация от СРС?

- Това не е сектор, а сфера на хаос. Националната разузнавателна служба например виси в правен вакуум, ДАНС още е с неопределен мандат, не е ясна функцията на съществуващия Съвет за национална сигурност към Министерския съвет, който трябваше да координира тези служби...

Изобщо това състояние на дезорганизация не ни дава право да назоваваме това разбъркано поле, този хаотичен терен сектор "Сигурност". Трусове в тази сфера се дължат на простия факт, че досега тя не е товарена с работа и не личи колко е занемарена. ГЕРБ обаче я мобилизира в акциите си срещу престъпността, изнесе я на бял свят и състоянието ѝ веднага се разкри.

Що се отнася до използването на СРС, сега става окончателно ясно, че това е изтърван ресурс, с който всеки доближил се до него може да злоупотребява. Това също е занемарена сфера, която трябва да бъде цялостно инвентаризирана, а възможностите драстично свити.

Кои са основните грешки на правителството?

- Грешка е въвлечането на институциите за сигурността като ДАНС в акции срещу така наречената организирана престъпност без яснота какъв точно мандат може да изпълняват разузнавателни служби в такива кампании. Не

може просто да се обърнеш към ДАНС и да ѝ наредиш примерно да разследва експлозията пред редакцията на вестник "Галерия".

Ако премиерът и вицепремиерът не разбират, че това не е работа на ДАНС, а на полицията, респективно ГДБОП, на следствие и прокуратура, това е знак за объркване в представите за функциите на институциите.

Друга традиционна грешка за България е в отговор на критики на Европейския съюз за престъпност и корупция да се създават нови норми и нови структури. В Брюксел, където се е възцарил бюрократическият разум, наблюдават този процес и отчитат вършене на някаква работа. Всъщност няма никаква работа, създават се структури, които в бъдеще ще се окажат кухи.

Това важи както за законодателни положения, така и за нови структури. Те маскират положението известно време, след което страната пак бива критикувана, а правителството, вместо да се замисли откъде идва безсилието на съществуващите традиционни институции, започва да рои нови.

За всеки второкурсник по социология е ясно, че трескавата родилна дейност по създаване на нови институции е дейност по обслужване на основния инстинкт на бюрократичните системи, а именно да растат неограничено и самоцелно. Това в различна степен важи за специализирания съд, за радикалните версии на закони за конфискация на имущество, за разследващо-разузнавателния кентавър ДАНС, а сега и за този нов шедьовър с неистовото име БОРКОР.

Как си представяте функционирането на този нов център, наричан БОРКОР?

- Намирам тази идея за една голяма безсмислица. По много причини, включително и една фундаментална: противодействие на корупция чрез създаване на служба за такива цели е обречена работа. По-скоро обратно - съкращаване на бюрокрацията може да доведе до свиване на корупцията. Този процес на роене на структури трябва да спре и вниманието да се насочи към усилване на капацитета на традиционните институции на наказателната политика, преди всичко прокуратурата.

Но идеята все пак е заимствана от германския модел?

- Идеята е заимствана от германски опит, но без да се вземе предвид типът престъпни схеми и в частност корупционни, които действат в България. Структура като БОРКОР в Германия би била само едно техническо допълнение към една мощна институционална система.

А когато в България има една прокуратура, която не е наред, една ДАНС, която функционира в цикли от скандали, едно МВР, което не е ясно как, кога и защо употребява СРС-та, и един разпилян сектор за сигурност, добавянето на още една структура за превенция само увеличава този институционален хаос.

Според обявените цели БОРКОР ще бъде аналитична структура?

- Обявените цели означават координация и анализ на информация и формулиране на стратегически препоръки. Малко прилича на вътрешен тинк-танк на Министерския съвет. Ето някои възражения към този проект:

Първо, от 1998 г. има Съвет за сигурност към Министерския съвет и не виждам защо да не бъде развит и използван за такива цели. Той досега не е работил и е занемарен. Какво ни кара да мислим, че като се създаде нова служба и се именува "център", ще стане чудо?

Второ, в управителното тяло на новия център виждаме бивш прокурор и бивш топ полицай, които имат опит в наказателния процес, а не в анализ и управление на информация с оглед превенция на институционалната корупция. Управленският профил на новата структура не съответства на онова, което е дефинирано в основния ѝ документ.

На трето място, функции като тези на новия център са възложени на ДАНС. Тя има по закон мандат да се занимава с информация, анализи и пр. по отношение на високата корупция и престъпните мрежи. Ако ДАНС не е в състояние да ги упражнява, ако и Съветът за сигурност към МС не е в състояние да прави стратегически анализи, какво ни кара да смятаме, че това същество БОРКОР ще ги развие.

Може би БОРКОР ще служи за арбитър между службите, както каза премиерът?

- Изказването на премиера, че една служба, създадена с постановление на Министерския съвет, може да бъде арбитър между институции, е доста прибързано. В изпълнението на наказателната политика на държавата участват всички власти, а основната тежест пада върху звената от съдебната власт - прокуратура и следствие. Не може структура към изпълнителната власт да бъде арбитър между прокуратура и МВР например, това е конституционна нелепост.

Какъв проблем се решава с оставката на шефа на ДАНС?

- Причините за приемането на оставката на Йовчев са в несъгласията с премиера за функциите и приоритетите на ДАНС. Явно бившият шеф на агенцията смяташе да я развива като разузнавателна служба, която събира и обработва информация и я подава на изпълнителната власт за употреба главно за превантивни действия в сферата на сигурността.

Премиерът нехае за превантивната политика, него го интересуват повече публично видимите акции срещу съществуващи престъпни групи, а не превенция. Но това не е работа на ДАНС. Вероятно премиерът не е съвсем наясно с разликата между следствената и разузнавателната функция, а оттам и между наказателна и превантивна политика.

Споделяте ли мнението на някои политолози, че оставката на шефа на ДАНС спасява вътрешния министър от отговорност за скандала със СРС-тата и подслушването на Танов?

- Ако г-н Цветанов има проблем, той не е бюрократичен, експертен и пр., а политически. Можеш да уволниш двеста чиновници, с това няма да оправииш положението на втория политик в държавата и в управляващата партия.

Стефан Попов, изпълнителен директор на "Риск монитор"

Фотограф: **Анелия Николова**

ДНЕВНИК